

kunne ogsaa tage den yngre Middelfalder, da Leietropper dominerede over hele Mitteleuropa, saaledes under 30-Marskrigen, og var en Stræk og Forbandelse for hele Befolkningen; det er en Tidsperiode, som de Herrer kjende, som have læst deres Schiller, de erindre sikkert fra Wallensteins Lager, hvorledes en Kyrdser udtaler sig hele Tiden om Bakket dernede, som han fra sin Hest ser ned paa. Vi kunne ogsaa gaa til det sidste Aarhundrede, hvor en bekendt fransk General ved Navn Bonaparte kom hjem fra Ægypten og bebrejdede Regjeringen og Repræsentationen, at al det Gode, han havde præsteret, og Resultaterne af de Seire, han havde vundet, var borte, og det lykkelige Land, som han havde forladt, laa ødelagt hen, og en Skjøn Dag sendte han Regjeringen og Repræsentationen væk og tog det Hele. Det var Militarisme, men jeg tror ikke man vil sige, at det er det, vi have her (Modsigelse). Naar, man tænker maasse paa de nyere Former af Militarisme, som f. Ex. i Preussen og de store Militærstater. Der som de Herrer have været der, ville de have set, hvor stor Forskjel der er paa Forholdene der og her, hvor der er Steder, hvor man en halv Menneftaalder igjennem ikke har set en Soldat. Der som de Herrer ville tage Forholdene i Berlin, saa ville de se en enorm Forskjel. Jeg kan henvise dem til en Bog, som er udkommen af en Forfatter, som en stor Del af de Herrer respektere som Autoritet, det er „Berlin som tydsk Rigs-hovedstad“ af Dr. Georg Brandes. Han giver der en Skildring af den tydske Hovedstad, og, hvor han taler om Militarlivet, beskriver han de Militæres overlegne Optraeden, deres Raftehovmod og privilegerede Samfundstilling, som er overvældende paa alle Omraader. Til Sammenligning siger han om vore Officierer, at de se ud som beskedne, lidt forfulnede Embedsmænd. Tyder det paa Militarisme? Jeg synes nu, at „forfulnede“ er lidt for stærk; Brodet faae vi dog, men vor Optraeden er beskeden og tarvelig over for Andre, og at den ikke er militærhaft, er der ikke Tvivl om. Det forekommer mig derfor, at man ikke skulde tale saa meget om Militarismen; man kan være vis paa, at kommer Militarismen her, kommer den først som en Reaktion under Forhold, som vi maa bede os bevarede for, saa kommer den først, naar der ved dette evige Krav paa Selbthire er bragt Lovløshed tilveie, og der er bleven vendt op ned paa Alting. Saa kommer Militarismen som den kom i Frankrig i 1799 un-

der Napoleon som en Opposition mod den uduelige Regjering, der ødelagde Landet, eller ogsaa som den kom i den romerske Tid; men det ville vi dog ikke haabe. Jeg synes ikke, man skal tale meget om Militarisme, som Forholdene ere nu her. — Man har ogsaa stillet Militarismen i Modsetning til Landets Forsvar. Man har sagt, at Militarismen er en Ting, Landets Forsvar en anden Ting. Militarismen forholder sig til Landets Forsvar som en raadden Alerus til Religionen, tror jeg, det er man siger. Man siger, at her er fuldt op af Militarisme, men jeg tror, at man gjør Hæren stor Uret. Det, vi ville, er ikke Andet, end at vi ville forsvare vort Fædreland. Man vil gjerne have Forholdene ordnede saaledes, at man ikke, naar man en Gang kommer ud og skal slaas med Tjenden, maa ønske, at den første Kugle maa ramme En, fordi man veed, at det Hele ikke kan blive til Andet end en Skandale. Endvidere har man overset en Ting, naar man sætter Militarismen i Forbindelse med Fæstninger, og det er, at hvor der er Militarisme eller en kraftig militær Organisation som i Preussen, er Militarismen ikke knyttet til Fæstninger, men til den Del af Hæren, der som Feltthær skal operere i aaben Mark, den Hær, som skal angribe. Det er den, der gaar ud og kommer hjem med Laurbær, men de, som sidde bag Boldene og kun skulle afværge et Angreb, saaledes som vi her hjemme, der kun vil forsvare os, repræsentere ikke Militarismen. Hvis man tror paa Militarisme her i Landet, forekommer det mig, at det Foredrag, vi hørte for faa Dage siden af det ærede Medlem for Rjøbenhavns 9de Valgfreds (Hordum) kunde oplyse om, at i alt Fald han ikke troede paa Militarisme her hjemme. Thi i saa Fald vilde han ikke have fortalt os, at vore Soldater vare af en saadan Væffæfshed, at man kunde vente, at de vilde vende Bajonetterne imod Officiererne, hvis det Mindste kom paa. Tyder det paa militaristiske Tilstande? Jeg tror, at det ærede Medlem tog fuldstændig feil, jeg tror, at det ærede Medlem, som kom med det, havde overset det gamle Ordsprog, som vel nok kan nævnes her paa Tyft: Bange machen, gilt nicht — ja, det Samme kan vel siges paa dansk; der vilde man vil sige saadan Noget som: Store Ord og fedt Flaest, jeg veed ikke, om de Herrer kjende det? Det er tydeligt, at man har villet skræmme. Jeg skal dertil bemærke, at det Ordsprog, jeg nævnte, er almengyldigt, det er Noget, man har godt af at tage Vare paa. Specielt gjælder det i dette